

Anmeldelser

Trods dette blev Mao atter hyldet i Vesten med Anna Louise Strongs bog *Dawn from China*, 1947. I 1955 besøgte Simone de Beauvoir Kina. Hun udtalte efter besøget: »hans [Maos] magtudøvelse er ikke mere diktatorisk end for eksempel Roosevelts var. Det ny Kinas forfatning gør det umuligt at koncentrere al magt i en enkelt mands hænder.« I sin bog *Den lange march* står der i indekset under »vold«: »[Mao] om vold, undgåelse af« (s. 523). Igennem årtier undgik det kinesiske folks ufattelige lidelser vestlige venstreorienteredes opmærksomhed. Sartre fremkom med endnu en *loonisme* og betegnede Maos »revolutionære vold« som »dybt moralsk« (s. 647).

En del af skylden for Maos ikonstatus i Vesten må dog også tilskrives Nixon og Kissinger, der i forbindelse med den diplomatiske optøning i 1970-73 som en del af Nixons valgkamp havde travlt med at lovprise Maos påståede fortræffeligheder (s. 657ff.).

Chang og Hallidays biografi er interessant og tankevækkende. Den er velskrevet og veldokumenteret. Den belyser et sort kapitel i menneskehedens historie og sætter fokus på den enorme diskrepans, der stadig eksisterer mellem opfattelsen af Mao i Vesten og det rædselsregime, han stod i spidsen for.

Jesper Rosenløv

KAREN JESPersen og RALF PITTELKOW: *Islamister og naivister – et anklageskrift*. People's Press. København 2006.

ISBN 87-7055-004-2. 192 sider. Kr. 149,00.

Kan De se scenen for Dem, kære læser? Deadline kl. 22.30. Studieværten Adam Holm interviewer Karen Jespersen og Ralf Pittelkow i anledning af deres seneste bog *Islamister og naivister*. På et tidspunkt nævner Pittelkow, at Bernard Lewis, islamforskningens grand old man, mener, at et sandsynligt scenarium for Europa er, at kontinentet inden udgangen af det 21. århundrede vil have en flertalsbefolkning af muslimer. Pittelkow tillader sig at sige dette med en vis bekymring i stemmen, og han troede måske ligefrem, at Holm ville kunne se det problematiske i en sådan udvikling. Hvis dette var tilfældet, tog Pittelkow

Anmeldelser

grueligt fejl. Holm så anklagende på Pittelkow og Jespersen og spurgte så, om det da kunne være et problem, at den vestlige verdens europæiske del således ophørte med at være vestlig og i stedet blev til en ny enhed, Eurabia. Nej, selvfølgelig faldt ordene ikke som her skitseret (det var aktuelt noget med demokrati og universelle værdier) – sådan tænker en Adam Holm og ligesindede nemlig ikke – men Holms spørgsmål siger mere end mange afhandlinger, hvorfor den vestlige verden, herunder Danmark, med al den garanti som fjortenhundredes års samliv med islam tilsiger, tilsyneladende uden at blinke går sin undergang i møde.

Desværre fortæller Pittelkows svar også noget om, hvor galt det står til. Tydeligt i defensiven var det eneste, han kunne sige, at der jo så ville være et større antal mennesker med en bestemt religiøs baggrund, der kunne tænkes at blive ekstreme, blive islamister.

Man må stilfærdigt bemærke, at en kultur, der ikke finder, at det er et problem, at den med søvngængeragtig sikkerhed går imod sin egen udslættelse, nok netop går imod, ja sin egen udslættelse.

Jespersen og Pittelkows bog *Islamister og naivister* er en tiltrængt bog, og det glæder denne anmelder, at bogen i skrivende stund er ved at runde de 20.000 solgte eksemplarer. Det er en nødvendig bog, men som indledningen illustrerer, ikke en tilstrækkelig bog. Overordnet set er bogen i høj grad anbefalelsesværdig, da den foretager et påkrævet opgør med den vestlige kosmopolitiske elite i dansk aftapning, men bogen når ikke i tilstrækkelig grad ind til problemets kerne i sin anden hoveddel. Problemet består ikke i islamismen. Begrebet tjener kun som en beklagelig afledning i forhold til at få belyst og kritisk fortolket det egentlige problem, som er islam. Problemet er ikke, at det danske samfund har givet husly til en Abu Laban og en Ahmed Akkari. Problemet er, at Danmark og Europa har givet og giver opholdstilladelser og statsborgerskaber til tilhængere af en religion, som er Vestens antitese.

Jespersen og Pittelkow (J&P) skriver på side 11, at

Islam er altså ikke bare religion, men også politik. De religiøse læresætninger drejer sig ikke kun om åndelige forhold, men fortæller menneskene, hvordan de skal indrette samfundet. Derfor er det misvisende at forholde sig til islam,

Anmeldelser

som om den simpelt hen var en religion som alle andre. Man skal hele tiden have for øje, hvordan denne religion bruges politisk.

Det citerede afsnit indeholder meget godt, men også en eftersætning, der må kritiseres. Det skal den især, fordi J&P's følgende afsnit fortæller, at der har været »stor forskel på, hvordan forholdet mellem religion og politik har været i forskellige muslimske lande og forskellige strømninger i islam«. Ja, det er selvsagt rigtigt, men det ændrer ikke ved, at islams sammenblanding af det åndelige og det verdslige er så *fuldkomment* integreret, så det vil være at gøre vold på islam, ikke når man sammenblander, men når man på noget som helst tidspunkt forsøger at adskille moske og stat i islam. J&P kunne godt have klargjort dette forhold; at hvor det i kristendommen altid har været muligt at henvise til evangelierne for at kunne påvise, at Guds rige ikke er af denne verden, så er det i koranen kun muligt at kunne påvise, at Allahs rige netop *også* er af denne verden, hvorfor adskillelsen af politik og religion i islam kun kan opretholdes gennem tvang, ved hjælp af f.eks. en Atatyrks tilgang, ikke ved hjælp af skrifterne selv. Forskellen turde være åbenbar.

Ytringsfriheden er unægtelig kommet på dagsordenen på det seneste. Det er ikke spor mærkeligt, udviklingen taget i betragtning, men det kan undre, at J&P kan sige (s. 20), at »Samtidig er ytringsfriheden en afgørende forudsætning for, at Danmark er et højtillidssamfund«. Det kommer til at lyde, som om ytringsfriheden i sig selv har skabt et Danmark, hvor der findes en vidtstrakt grad af tillid til medborgerne. Jeg tror ikke, at J&P vil hævde, at det er så enkelt, men det ville have været klagende at understrege, at ytringsfriheden ikke kan ses isoleret, men at denne frihed kan takke en vestlig tradition for overhovedet at være til stede. J&P synes i stedet at antyde, at ytringsfrihed (sådan som Vesten forstår den) er en universel værdi, der må accepteres for at skabe tillid mellem borgerne. Snarere hænger det sådan sammen, at ytringsfriheden er uløseligt forbundet med Vesten, fordi Vesten er den eneste kultur, der har haft kristendommen og nationalstaten som sit omdrejningspunkt, og ud fra dette omdrejningspunkt er så skabt samfund, der gennem den hermed opnåede tillid mellem borgerne kunne tillade borgerne at

Anmeldelser

ytre sig frit, fordi en afgørende konsensus allerede var tilvejebragt, nemlig en folkelig enhed forankret i kristendommen.

At J&P opfatter vestlige værdier som universelle, ses også, når de skriver (s. 176), at »Hvis ikke Vesten, frem for alt USA, tilskynder til demokratiske reformer, risikerer man, at Mellemøstens enorme problemer bare får lov til at hobe sig yderligere op. Ligeledes er der brug for, at de vestlige lande støtter kræfter og initiativer, der sigter mod demokratisering og modernisering«. Det er en besnærende tankegang, at hvis blot denne verdens milliarder af mennesker uden for Vesten får muligheden for at nyde godt af demokrati og menneskerettigheder, så vil de essentielle konflikter mellem Vesten og islam og resten af verden i øvrigt kunne løses. Analysen er forkert, og den forkerte analyse kommer af det forhold, at der overhovedet opereres med begrebet universelle værdier. Hvad der i Vesten opfattes som universelt, opfattes af den øvrige verden som noget særligt vestligt og derfor også som Vestens forsøg på at påtvinge andre kulturer nogle normer, som ikke er deres. I bedste fald vil den islamiske verden i fremtiden finde det upassende, at Vesten forsøger at diktere, hvordan de skal indrette deres samfund. Snarere vil de, som tilfældet er i dag, opfatte det som vestlig kulturimperialisme at forsøge at udbrede et sæt rettigheder og en samfundsforståelse, der netop ikke er universel, men specifikt vestlig. At Vesten risikerer at blive til grin, kan Vesten godt leve med, men Vesten kan ikke overleve ikke at besinde sig på, at dets kulturgrundlag netop ikke er en gave til hele menneskeheden, men i stedet er en særegen vestlig måde at leve på.

En del af de muslimer, som deltager i denne kamp, tog af den ene eller den anden grund afstand fra Muhammed-tegningerne. Det vil være helt hen i vejret at betragte dem som modstandere af den grund. Det er folk, som er interesserede i en dialog om frihed, og vi skal tage denne dialog i venskabelighed, men med en klar understregning af, hvor vigtigt det er at stå fast på friheden – også i en sag som Muhammed-sagen (s. 168).

Hvad er frihed for en størrelse? Er frihed noget, der kan defineres uafhængigt af sammenhængen, som noget, der kan slås op i en ordbog, hvorefter vi kan forsøge

Anmeldelser

at overbevise andre om, at den er et gode? Igen er det påfaldende, at J&P opererer med begreberne, som om de kan forstås som universelle. Som et tankeeksperiment kunne man spørge et repræsentativt udsnit af kinesere, hvordan de definerer frihed, ikke mindst i sammenhæng med, at Kina er på vej til at blive den næste supermagt på linje med USA. Må det forsigtigt påpeges, at flertallet af kinesere næppe vil definere indholdet af frihed på linje med J&P (og undertegnede). Mere sandsynligt vil flertallet af kinesere pege på, at Kinas supermagtsstatus indgyder dem stolthed, fordi de heri ser en frigørelse fra en vestlig omklamring, fra en vestlig dominans, af Kinas muligheder for at agere politisk. Dette lille eksempel blot for at understrege, at frihed i høj grad er et nulsumsspil, hvor en given *vestlig* frihed ikke med nogen nødvendighed er en frihed for en anden kultur end den vestlige, f.eks. den islamiske eller den kinesiske. Og derfor også en understregning af, at en fastholdelse af den vestlige frihed til f.eks. at tegne tegninger af Muhammed ikke med nogen nødvendighed vil blive anset for en frihed af muslimer, dialog eller ej.

Som det vist er fremgået, har denne anmelder en række temmelig kritiske indvendinger i forhold til en debatbog, som, og det skal gentages, er tiltrængt. En konkret påstand hos J&P mere skal dog trækkes frem og kommenteres. På side 127 hedder det, at

Indvandringen er grundlæggende positiv. Et samfund går i stå uden indvandring, der på mange forskellige måder kan tilføre noget nyt. Dertil kommer den humanitære forpligtelse til at hjælpe mennesker i nød. Men indvandringen bliver kun et sådant positivt bidrag til samfundet, hvis indvandrerne integreres. Det betyder ikke, at de i ét og alt skal være som danskerne, tværtimod er mangfoldighed godt. Men vellykket integration forudsætter fællesskab om samfundets bærende værdier, hvilket kræver en betydelig omstillingsproces hos indvandrere med meget anderledes baggrund.

Påstanden om indvandring er helt uden dokumentation og især helt uden historisk fornemmelse for Danmarks og Europas historie. I forlængelse af eksemplerne på J&P's universalistiske tilgang til problemstillingerne kvalificeres begrebet indvandring ikke. Danmark har igennem historien haft indvandring, javel, men den er sket drypvis, som når kartoffeltyskere, roepolakker eller huguenotter er flyttet

Anmeldelser

hertil i yderst beskedne tal, og indvandringen er kun sket i et stærkt begrænset tidsrum, hvorefter den er standset igen. Sidst og ikke mindst har denne altså drypvise indvandring været til økonomisk gavn for Danmark. Andre europæiske lande (f.eks. Frankrig med en relativt stor polsk og portugisisk indvandring) har til tider accepteret en væsentlig større indvandring end den danske, men da altid af personer med sammenlignelig kulturbaggrund. Uden denne præcisering bliver udsagnet om, at »Indvandringen er grundlæggende positiv« aldeles meningsløst. Det er indlysende, at Europa i dag ville være et tryggere, et rigere og et grundlæggende bedre sted at opholde sig, hvis ikke den muslimske indvandring havde fundet sted. At sige andet tangerer ansvarsforflygtigelse og er i hvert fald udtryk for en politisk korrekthed, som det ikke er befordrende at stifte bekendtskab med i en debatbog, der ellers, hvad naivisterne angår, sætter en række nødvendige ting på plads.

J&P slår på forbilledlig vis fast, at en Tøger Seidenfaden og en Uffe Ellemann Jensen udover at være på personlig katastrofekurs også fungerer som vor tids »nyttige idioter«, der i kraft af deres svigt af egen forankring fremmer og forstærker islams indflydelse i Europa. Ligeledes klargør J&P, hvordan kosmopolitisk tænkende erhvervsledere på deres egen tragikomiske facon ophæver deres egne eksistensbetingelser ved at falde på knæ for religiøse krav, der står i lodret modsætning til en kapitalistisk økonomi, der i sidste ende vil stå og falde med samfundets frihed, en frihed som kun kristendommen overbevisende har dokumenteret at kunne rumme.

Islamister og naivister er, indvendingerne til trods, som sagt en nødvendig bog. Nødvendig fordi den er et tegn på, at Vesten måske trods alt er på vej til at besinde sig.

Morten Uhrskov Jensen
